

Vaese mehe Poirot

Niisiis, „Vari“...

Kas tegemist on Juhan Liivi elulooga? Ei! Kas filmi reklaamiti kui elulooainelist lugu? Ei! Kas ootus eluloolisele filmile oli vaid eestlaste oinapäine lootus näha vaeste eelkäijate morjendavat elu ja tunda, justkui oleks kogu maailm otsustanud olla eriliselt ebaaus ning jagada meile vabadusepirukast vaid muretaina jäänuseid? Tundub küll nii! Kas ma oleksin seda läinud vaatama, kui mõrva poleks juhtunud? Tõenäoliselt mitte.

Võibolla on tõesti mu oma kriitilise silma (vasakpoolsema) sulgenud too fakt, et ajastu mulle iseenesest rohkem huvi pakub kui Juhan Liiv või mõrvad kunagi. Tõsi, mis seal salata, olles brittide „Hercule Poirot“ pikaaegne nautija, tunnistan, et mõrvad ja tegelased on ka ajastukohases filmis või sarjas olulised ning ka „Varjus“ oli tunda toda pisukest Poirot' hõngu.

Siinkohal tahaksin välja tuua Tristan Priimäe arvustuse, kus „Varju“ on võrreldud „Kättemaksukontoriga“. See mõõdupuuks võtta on pea et kriminaalne, alustades faktist, et 19. sajandi lõppu kujutavat filmi ei tohiks võrrelda 21. sajandil toimuva sarjaga. Tõepoolest, siin ehk tahaks nii mõnigi minu kallal iriseda, et võrdlen ju minagi filmi sarjaga, ent sooviksin mainida, et siiski on „Poirot“ adekvaatsem mõõdupuu, kuna nii mõnigi sarja episood on ju pikem kui „Vari“. Käesolev film annab tõesti edasi sarnast hõngu, peaaegu nagu vaese mehe Poirot.

Nüüd aga sooviksin ma isegi filmi kallal viriseda. Noh, kas tõesti mõrva jaoks paremat motivaatorit ei leia kui r a h a p a d a? Ausalt kah! Hakkab juba meenuma „November“. Pidades silmas, et lugu pidi olema vähemal või suuremal määral füüsikaseadustele ja p ä r i s maailmale toetuv, valmistas mulle suurt tuska, et ainuke viis, kuidas talupoja haardesse pisukest raha saada, oli lasta tal r a h a p a d a maast üles kaevata! Nagu võiks ma praegu minna, hakata keset teed kaevama ja leida pott täis hõbedat (pealegi poleks sellest praeguste elektrihindade juures suurt tolku)! No lihtsalt ei juhtu selliseid asju.

Vanemate salajane pärandus? Luhtunud armastus? Soovimatu laps? Kõik need variandid on paremad. Pealekauba toimus juba midagi, millega oleks võinud mõrva põhjendada – abielu rikkumine. Veel oleks need Liivile, kes sealjuures polnud mingi meisterdetektiiv, olnud veidike tõenäolisemalt lahendatavad.

Veel sooviksin ma välja tuua osa filmist, mis mulle kohutavalt ebaloogiline tundus ning sealjuures pean nõustuma Ilo Tuule Rajandiga, kes oma arvustuses („Kas meil on vaja meisterdetektiiv Juhan Liivi?“) pani veidi pehmematesse sõnadesse selle, mis mul öelda on: mille pagana pärast on skisofreenia ja oopium tehtud detektiivitöös abistavateks teguriteks? Kas poleks loogilisem, et geniaalset Liivi pigem segavad ja takistavad eksitavad nägemused, kui see, et need talle varem teadmata saladusi sosistavad?

Siiski on film väga nauditav vaatamine ja Pääru Oja on tõesti, nagu mainisid oma arvustustes ka Elo Kaalep, Hendrik Alla ning Tristan Priimägi, suure töö ära teinud. Liivist on ta usutava

tegelase teinud ning peaaegu tekib tunne, justkui olekski võttegrupp end päriselt „Doctor Who“ stiilis ajamasinaga üleelmisesse sajandisse lennutanud.

Soovitan soojalt minna „Varju“ vaatama kõigil, ka neil, kes mitmete arvustuste lugemisest tingituna filmiidesse just eriliselt kiindunud pole. Kui ei millekski muuks, siis vähemalt enese sisemise kriitiku kirjaoskuse edendamise hüveks.

Vaese mehe Poirot? Tõepoolest.

Morten Pirk

11. H